

Mela-dorvu vuorasmuvadettiin

Diedihancállosa sisdoallu

Go olmmoš vuorasmuvvá.....	1
MYEL-ealáhaga mearri.....	2
Bargonávccahisvuodaealáhat	2
Bargguhisvuodaealáhat	4
Luohpandoarjja	4
Oasseáigeealáhat.....	5
Boarisvuodaealáhat	5
Oadju ealáhaga lassin.....	6
Geavatlaš áššit.....	7
Lassedieđut Mela-dorvvus.....	7
Mela-dorvui gullet.....	8

Eanadoallofitnodatolbmo Mela-dorvu

Eanadoallofitnodatolbmuid ealahatlagádusa – Mela – bargun lea doarjut suomelaš eanadoallofitnodatolbmo buresbirgejumi sierra eallinmuttuin. Eanadoalliid, guolásteaddjiid, boazodoalliid ja vuovdeeaiggádiid bargoealahatdorvu mearrašuvvá eanadoallofitnodatolbmo ealahatlága (MYEL) mielde ja dan vuodđun lea MYEL-oadju. Ovttas MYELain eanadoallofitnodatolbmui leat addimin dorvvu MATA-bargobárteoadju ja eará Mela-ovddut. Oktasaš namahusain dán dorvvu gohčodit Mela-dorvun.

Go olmmoš vuorasmuvvá

Go olmmoš lea nuorra, de ealahatáššit orrot leamen guhkin, muhto agi mielde beroštupmi ealahatáššiide dábálaččat lassána. MYEL-oadjomávssuid máksin jagiid mielde sáhtá leat orron joavdelas ášši, muhto ovdal dahje manjelis máksis šaddá MYEL-ealahaga oažžu.

Makkár sierra ealahatmolssaeavttut gávdnojit? Man agis sáhtá báhcit ealahakkii? Naba jos ii veajege gitta boarisvuodaealahaga rádjai?

Dán diedihancállosa ulbmilin lea addit ollislašgova sierra ealahatmolssaeavttuin ja veahkehit oajuhuvvoma áddet ja oaidnit iežas dili sierra molssaeavttuid gaskkas.

Oadju ealáhaga vuodđun

MYEL-oaju sturrodat rehkenastojuvvo MYEL-oaju vuodđun leahkki bargodietnasiid vuodul. Danin lea dehálaš ahte bargodietnasat vástidit fitnodatolbmo bargobidjosa.

Bargodietnasiid gánnáha doallat áiggi dásis maiddá lahka ealáhatagi. Bargodietnasat eai váikkut njuolgga dušše ealáhaga mearrái muhto rivttes sturrosaš bargodietnasat sihkkarastet dan, ahte beaiveruđat ja buhtadusat leat ortnegis bargobártti deaividettiin dahje eará bargonávccahisvuodádilálašvuodain.

MYEL-ealáhaga mearri

MYEL-ealáhaga mearrái váikkuha dat, man guhká oadju lea leamaš fámus ja man stuorrát MYEL-bargodietnasat leat leamaš guđege bargojagi áigge.

Ealáhaga rehkenasttedettiin ii válđojuvvo vuhtii dušše dat áigi, man oadju lea leamaš fámus muhto dábálaččat maiddá áigi ealáhatdáhpusas boarisvuodáealáhaga rádjai. Ealáhat čoggo goittot dán ng. boahteveš áiggis goittotge álo uhcit go dat ealáhat, mii barggus livččii čoggon, jos livččii ainge bargojuvvon seamma bargodietnasiiguin.

Bargodienasođastus

Ealáhaga mearrašuvvamii guoskevaš njuolggadusat rivde mealgat jagi 2005 álggu rájes. Ovddit áigodagas čoggon ealáhaga vuodul lea čohkkejuvvon ng. friddjagirji daid njuolggadusaid mielde, mat ledje fámus ovdal ođastusa. Ealáhagas válđojuvvojit maŋgelis vuhtii sihke dát friddjagirjái merkejuvvon ealáhat ja ođđa njuolggadusaid mielde 1.1.2005 rájes čoggon ođđa ealáhat.

Geatnegasvuohta dahje vejolašvuohta oajuheapmái sáhtta guoskat maiddá dan eanadoallofitnodatbargui, mii joatkašuvvá vel ealáhahkii báhcima maŋŋá. Ođđa ealáhat čoggo ealáhaga lassin leahkki oajus agis beroškeahhtá 1,5 proseantta jagis.

Oasseáigeealáhaga rehkenastin spiehkasta mealgat eará ealáhatšlájain.

Ealáhat čoggo MYEL-bargodietnasiin

- 1,5 % jagis 18–52-jahkásaččaide
- 1,9 % jagis 53–62-jahkásaččaide
- 4,5 % jagis 63–67-jahkásaččaide

Bargonávccahisvuodáealáhat

Gánnáha čielggadit vejolašvuodaid oažžut bargonávccahisvuodáealáhaga, jos bargonávccat leat geahppánan mealgat goittot jagi áigge. Lágas bargonávccaid geahppáneapmi lea merkejuvvon gorreloguin. Dan mielde dievas bargonávccahisvuodáealáhahkii addá vuoigatvuoda bargonávccaid geahppáneapmi 3/5:ain ja oassealáhahkii bargonávccaid geahppáneapmi 2/5:ain.

Bargonávccahisvuodáealáhaga sáhtta miedihit, jos bargonávccahisvuohta álgá MYEL-oaju gustonáigge dahje dan maŋŋá, goittotge ovdalgo olmmoš deavdá 63 jagi. Bargonávcca

heapmen 63 jagi agis dahje dan maŋŋá šaddan olbmuide ealáhat mieđihuvvo njuolggá boarisvuodáealáhahkan.

Bargonávccaid árvvoštallan

Bargonávccaid geahppáneapmi ii guorahallojuvvo dušše doaktárcealkámušaid vuodul. Guorahallamis válđojuvvot vuhtii maiddá sosiálalaš ja ekonomalaš dahkkit, dego ohcci skuvlen, ovddit doaimmat, ahki ja ássandilálašvuodát.

Bargonávccahisvuolta árvvoštallojuvvo sihke eanadoallofitnodatbargui ja eará dakkár bargui, man bargama ohccis sáhtášii govttoláččat gáibidit. Mađe nuorat ohccis lea jearaldat, dađe eanet eará vejolašvuodát válđojuvvot vuhtii. Sullasaš vuogi mielde daid olbmuid hárrái, geat leat lahka ealáhatagi, giddejuvvo eanet fuopmášupmi ohcci vejolašvuodaide ceavzit dan bargus, man lea ovdan bargan.

Ealáhat vai veajuiduhttindoarjja?

Go ohcci árvvoštallojuvvo leat bissovaččat bargonávccaheapme, de sutnje mieđihuvvo bargonávccahisvuodáealáhat. Veajuiduhttindoarjja mieđihuvvo dalle, go bargonávccahisvuolta árvvoštallojuvvo gaskaboddosažžan ja bargonávccaid máhccan lea vejolaš dikšuma dahje veajuiduhttima bokte.

Jos bargonávccat eai buot vuordámušain fuolakeahhtá máhca veajuiduhttindoarjaga áigge, de veajuiduhttindoarjaga sáhtá joatkit dahje ohccái sáhtá mieđihit bargonávccahisvuodáealáhaga, go veajuiduhttindoarjja lea nohkan. Ealáhat ja veajuiduhttindoarjja leat ovtta stuoru.

Oassealáhat vai dievas ealáhat?

Bargonávccahisvuoda mieđihuvvo dievasin, jos bargonávccat leat geahppánan uhcimustá 3/5:ain. Oassebargonávccahisvuodáealáhahkii lea doarvá bargonávccaid geahppáneapmi 2/5:ain.

Maiddá veajuiduhttindoarjaga sáhtá mieđihit oassealáhaga sturrosažžan. Oassealáhaga birra sáhtá ohcat ovdamearrádusa.

Veajuiduhttin vuoruhuvvo

Bargonávccahisvuodáealáhat mieđihuvvo, go bargonávccat leat juo geahppánan. Dalle go bargonávccahisvuolta lea easkka áitimin, de gánnáha čielggadit vejolašvuodaid bargoealáhatveajuiduhttimii. Veajuiduhttima bokte bargonávccahisvuoda áitagaga geahččalit dustet dahje goittot maŋjdit dan álgima.

Bargonávccahisvuoda dustejeaddji MYEL-veajuiduhttin lea ámmátlaš doaibma. Dan olis sáhtá skuvlejuvvot ođđa ámmáhii dahje dorjojuvvot dakkár mašiinnaid ja rusttegiid háhkan, maiguin eanadoallofitnodatbarggu lea ainge vejolaš joatkit. Medisiinnalaš veajuiduhttin, dego fysikálalaš dikšun, ii duddejuvvo MYEL-veajuiduhttima bokte, eaige maiddá veajuiduhttinluomut.

MYEL-veajuiduhttin gáibida álo medisiinnalaš čájeheami bargonávccahisvuoda áitagis. Dálu normála ovddideapmái dahje buvttadansuorggi molsumii guoskevaš doaimmat eai buhtejuvvo veajuiduhttimin.

Dábálaččat veajuiduhttin ohcojuvvo sierra, muhto dárbbu mielde vejolašvuodaid joatkit bargoeallimis veajuiduhttima vugiigin sáhtá čielggadit maiddá ealáhatohcamuša gieđahallama oktavuodas. Muhtumin MYEL-veajuiduhttima sáhtá addit vel ealáhahkii báhcima maŋŋáge dainna eavttuin, ahte veajuiduhttin dahká vejolažžan bargoeallimii máhccama.

Bargguhisvuodaealáhat

Bargguhisvuodaealáhat mieđihuvvo olbmui, guhte lea leamaš guhká bargguheapmen. Bargguhisvuodaealáhahkii lea vuoigatvuohta šat dušše 1949:s dahje dan ovdal riegiđan olbmui. Dan nuorat olbmui ii leat vuoigatvuohta bargguhisvuodaealáhahkii, muhto sis lea vejolašvuohta oažžut bargguhisvuodabeaiveruđa gitta boarisvuodaealáhaga álgima rádjai.

Bargguhisvuodaealáhaga sáhtá oažžugoahhtit áramustá 60-jahkásažžan. Jos bargguhisvuodaealáhaga oažžuma eavttut divvet dan maŋŋá, go ohcci lea deavdán 62 jagi, de ealáhat mieđihuvvo njuolggá boarisvuodaealáhahkan áradangeahpádusa haga.

Ahkegáibádusa lassin bargguhisvuodaealáhaga oažžuma eaktun lea dat, ahte ohcci lea ožžon eanemusáiggi bargguhisvuodabeaiveruđa. Beaiveruhta lea sáhtán leat bargguhisvuodakássa máksin dienasbeaiveruhta dahje Álbmotealáhatlágádusa máksin vuodđo-beaiveruhta. Dasa lassin gáibiduvvo ahte ohcci lea ainge bargguhis barggoohccin ja ahte sutnje ii sáhte lágídit barggu.

Siidodoaimmasaš eanadoallofitnodatolmmoš sáhtá oažžut maiddá MYEL-bargguhisvuodaealáhaga, jos son báhcá bargguheapmen bálkábarggustis ja oažžu dan vuodul bargguhisvuodaealáhaga. Dát gáibida dan, ahte dietnasat ja MYEL-bargobođut ovttas eai mana badjel lágas máinnašuvvon dienasráji.

Luohpandoarjja

Luohpandoarjja dorvvasta eanadoalus dahje boazodoalus luohppi birgenlági ovdal boarisvuodaealáhaga. Luohpandoarjaga mearri vástida sullii dievas MYEL-bargonávccahisvuodaealáhaga ja álbmotealáhaga oktasašmeari.

Luohpandoarjaga hárrái galgá álo ovdal loahpalaš luohpama ohcat evttolaš mearrádusa. Ohcamuša sáhtá dahkat áramustá jahki ovdal luohpanagi. Luohpandoarjjavuogádat lea dálá hámis fámus jagi 2010 lohppii.

Eanadoalli

Eanadoalli sáhtá oažžut luohpandoarjaga, go luohpada dálu buolvadatmolsumis dállođoalu joatkái. Luohpan sáhtá dáhpáhuvat maiddá nu, ahte eanadoalli vuovdá dahje láigoha bealdduid lasseneanan eará eanadoallái. Láigohanvejolašvuohta lea fámus jagi 2008 lohppii.

Boazodoalli

Boazodoalli sáhtá oažžut luohpandoarjaga, go luohpada bohccuid ja buvttadanvisttiid joatkái dahje luohpada bohccuid boazodoaluin ovddežis bargi boazoeaiggádii.

Ráhkkanahtti luohpandoarjja

Luohpandoarjagii vuoigadahtti olbmo nuorat náittosguoibmi sáhtá oažžut ráhkkanahtti luohpandoarjaga, jos son lea gávppi dagadettiin eanemustá vihtta jagi nuorat go guoskevaš luohpanvuogis gáibiduvvo. Oarbinašovttastumi nuorat osolaš sáhtá oažžut ráhkkanahtti luohpandoarjaga, jos boarráset osolačas lea vuigatvuohta luohpandoarjagii. Eanadoallofitnodatolbmo leaska dahje dievas MYEL-bargonávccahisvuodaealáhaga oažžu olbmo náittosguoibmi sáhtá oažžut ráhkkanahtti doarjaga oktoge. Doarjaga máksigohtet, go olmmoš lea deavdán ieš luohpanagi.

Oasseáigeealáhat

Oasseáigeealáhat lea oaivvilduvon olbmui, guhte sirdašuvvá ollesbeaivásaš barggus oasseáigebargui. Barggu galgá geahpedišgoahtit dalle, go olmmoš báhcá ealáhahkii.

Ollesáigásaš eanadoalli

MYEL-oasseáigeealáhga eaktun lea ahte eanadoallofitnodatolmmoš geahpeda iežas barggu ja seammás maiddá bargodietnasiiddis beallái ovddežis. Geahpedeapmi sáhtá dáhpáhuvvat ovdamearkka dihte nu, ahte olmmoš vuovdá dahje láigoha oasi bealdduin, heaitá šibihiid dahje rievdata buvttadansuorggi.

Siidodoaibmasaš eanadoalli

Jos ohccis lea MYELa lassin eará fitnodatdoaibma dahje dienasbargu, de ealáhahkii sáhtá báhcit juogo dušše nuppi doaimmas dahje guktuin doaimmain.

Dat bargu, mii lea vel báhcán, galgá deavdit oasseáigebargui ásahuvvon gáibádusaid sihke áiggi ja bargodietnasiid dáfus. MYEL-oasseáigeealáhaga oažžuma eaktun lea dán dilis dat, ahte MYEL-doaibma galgá geahppánit beallái dahje nohkat ollásit.

Oasseáigeealáhaga sáhtá oažžut MYEL-oajuhuvvon,

- *guhte lea deavdán 58 jagi*
- *guhte lea leamaš bargoeallimis ja geasa lea čoggon ealahatdorvvu uhcimustá vihtta jagi*
- *gean gaskamearálaš MYEL-bargodietnasat ealahahkiibáhcijagi ovddit jagiid áigge leat doarvái badjin*
- *guhte ii vel oaččo iežas bargo- dahje virgeealáhaga*
- *gean bargobijus geahppána beallái ovddežis sihke áiggi ja bargodietnasiid dáfus.*

Boarisvuodaealáhat

Boarisvuodaealáhahkii sáhtá báhcit njuovžilit iežas válljema mielde 63–68-jahkásažžan. Ealahahkii sáhtá báhcit dalán maŋit mánotbaji álggu rájes, go olmmoš lea deavdán 63 jagi. Nuppe dáfus seamma áigemuttu rájes ođđa ealahat čogogoahtá badjel guovttegeardá-saččat ovddibu ektui (53 jagis 62 jahkái 1,9 proseantta ja 63 jagis ovddosguvlui 4,5 proseantta jagis).

Jos olmmoš lea juo bargonávccahisvuodá- dahje bargguhisvuodaealáhagas dahje luohpandoarjaga vuolde, de ii dárbbáš šat válljet. Máksinvuloš ealahat molsašuvvá automáhtalaččat MYEL-boarisvuodaealáhahkan juogo 63 dahje 65 jagi agis.

Goas ealahahkii?

Boarisvuodaealáhat miedihuvvo ohcamuša vuodul. Oajuhuvvon galgá almmuhit ohcamuša vuodul, goassážis son hálida ealahaga álgit. Boarisvuodaealáhaga ii dábálaččat sáhte miedihit máhccevaččat.

Boarisvuodaealáhaga álgináiggi válljemii váikkuhit čuovvovaš áššit:

- *Ealáhaga mearri lea dađe stuorát, mađe maŋnelis báhcá ealáhahkii.*
- *Oadju nohká ealáhaga álgimii ja oadjomávssut berrojuvvojit oaju nohkanbeavvi rádjai.*
- *Ealáhahkii báhcima ii gánnát maŋidit, jos MYEL- ja eará dienasdoaibma lea ollásit nohkan.*
- *Boarisvuodaealáhahkii sáhtta báhcit, vaikko eanadoallofitnodatdoaibma joatkašuvašii ainge.*

Áraduvvon boarisvuodaealáhat

Áraduvvon boarisvuodaealáhahkii sáhtta álgit juo 62-jahkásažžan. Ealáhahkii dahkkojuvvo áradangeahpáduš, ja nuba ealáhat lea bissovaččat uhcit go ieš boarisvuodaealáhat. Geahpáduš lea dađe stuorát, mađe árabut ealáhat álgá.

Maŋiduvvon boarisvuodaealáhat

Boarisvuodaealáhaga ii dárbbáš ohcat vel 68-jahkásažžan. Ealáhahkii sáhtta báhcit maŋnelisge. Ealáhat heaitá goittot čoggomis dan mánotbaji loahpas, goas oajuhuvvon deavdá 68 jagi. Čoggon ealáhahkii dahkkojuvvo maŋidanbajádus, mii lea dađe stuorát, mađe maŋnelis ealáhat álgá.

Boarisvuodaealáhat álbmotealáhatvuogádagas

Vejolašvuohta báhcit boarisvuodaealáhahkii njuovžilit guoská dušše bargoealáhatvuogádahkii. Álbmotealáhatvuogádagas boarisvuodaealáhatrádji lea ainge 65 jagi, muhto áradan- ja maŋidanvejolašvuohta gusket maiddá álbmotealáhatvuogádaga boarisvuodaealáhahkii. Bargo- ja álbmotealáhatvuogádagaid boarisvuodaealáhagat sáhttet álgit sierra áigemuttuin.

Vaikko almmolaš prinsihppan lea ahte bargoealáhat geahpeda álbmotealáhaga meari, de 63 jagi deavdimá maŋŋá dinejuvvon bargoealáhat ii goittot geahpet álbmotealáhaga meari.

Oadju ealáhaga lassin

Juo ealáhagas leahkki olbmot sáhttet čoggohit ealáhaga lassin ođđa ealáhaga. Fitnodatolmmoš sáhtta váldit ođđa MYEL-oaju, jos eanadoallofitnodatdoaibma joatkašuvvá ja oajuheami eavttu divvet. Ealáhagasleahkima áigge bargojuvvon barggus čoggo ealáhat 1,5 proseantta jagis.

Boarisvuodaealáhagas

Vuollel 68-jahkásaš olmmoš, guhte lea boarisvuodaealáhagas, sáhtta váldit eaktodáhtolaš MYEL-oaju, jos son joatka eanadoallofitnodatbarggu ja MYELa eará eavttut divvet. Oadju nohká bargoeallima loahpas dahje maŋimustá dalle, go oajuhuvvon deavdá 68 jagi. Ealáhaga ođđa oajus oažžu áramustá 68-jahkásažžan.

Bargonávccahisvuodaealáhagas

Olbmo, guhte lea bargonávccahisvuodaealáhagas, sáhtta oajuhit dan bargobidjosa mielde, mii lea vel báhcán. Jos oajuheami eavttut divvet, de MYEL-oadju lea bákkolaš. Ealáhat ođđa oajus lasihuvvo juo leahkki ealáhahkii, go bargonávccahisvuodaealáhat molsašuvvá boarisvuodaealáhahkan.

Bargobárteoadju

Jos MYEL-oadju lea bákkolaš, de oaju lassin boahdá automáhtalaččat MATA-bargobárteoadju. Jos MYEL-oadju lea eaktodáhtolaš dahje dat ii leat ollege, de ealahatolbmo gánnáha váldit bargovahágiid várás eaktodáhtolaš MATA-bargobárteoadju.

MYEL-oajus čoggo ealahat

Oajuhuvvoma ahki	li vel ealahagas	Ealahaga lassin leahkki oajus
18-52 -jahkásaš	1,5 % jagis	1,5 % jagis
53-62 -jahkásaš	1,9 % jagis	1,5 % jagis
63-67 -jahkásaš	4,5 % jagis	1,5 % jagis

Geavatláš áššit

- Dán dieđihančállosis lea mitaluvvon dušše Mela fállan ovdduin. Čielggat maiddá eará vejolaš molssaeavttuid.
- Ealahaga dahje ovddu galgá álo ohcat. Dušše boarisvuodaealahat sáhtta mieđihuvvot automáhtalaččat bargonávccahis- dahje bargguhisvuodaealahaga dahje luohpandoarjaga oažžui.
- Bargo- ja álbmotealahaga sáhtta dábálaččat ohcat seamma skoviin ja oktanaga. Deavdde ohcamuša ja doaimmat dan vejolaš čuvvosiiguin juogo Mela báikkálaš áššealbmái, Melai dahje Kela báikkálašdoaimmahakkii.
- Jos eanadoallofitnodatdoaimma joatkašuvvá ealahaga lassin, de čielggat sierra iežat vejolašvuoda dahje geatnegasvuoda MYEL- ja/dahje MATA-oajuid váldimii.
- Eanadoallofitnodatbarggu dahje eará barggu bargamii ealahatáigge sáhttet leat dienas- dahje eará ráddjemat. Čielggat daid ovddalgihtii!
- Ealahakkii báhcín váikkuha maiddá luopmosadjásašbálvalusaide. Dábálaččat ealahatolbmoss ii leat vuoigatvuohta luopmosadjásašbálvalusaide. Oassealahaga, veajuiduhttoarjaga ja oasseáigeealahaga oažžut sáhttet goittotge oažžut luopmosadjásašbálvalusaid dakko bokte go eanadoallofitnodatdoaimma joatkašuvvá. Čielggat váikkuhusaid ovddalgihtii luopmosadjásašbálvalusaid báikkálašovttadagain.
- Ealahagat gullet vearuvuloš boađuide.

Lassedieđut Mela-dorvvus

Dán dieđihančállosis áššit leat ovdanbukton dušše váldočuoggaid mielde. Go dárbbášat veahki iežat Mela-dorvui guoskevaš áššiid dikšumis, de váldde oktavuoda Mela-áššealbmái. Áššealbmá oktavuodadieđut gávdnojit telefongirjjis báikkis Maatalousyrittäjien eläkelaitos ja internehtas čujuhusas www.mela.fi.

Dárkilet dieđuid Mela-dorvvus oaččut min internehtasiidduin. Maiddá Mela-áššealbmái veahkeha nummiris 020 630 0650.

Elektrovnalaš áššiiddikšunbálvalusat

MYEL-oajuhuvvon olmmožin don sáhtát oahpásmuvvat iežat Mela-dorvui internehtas Mela elektrovnalaš áššiiddikšunbálvalusaid bokte. Bálvalussii sisačáliheapmi dáhpáhuvvá persovnnalaš fierbmehánjkodovddaldaga bokte čujuhusas www.mela.fi/asiointipalvelut.

Áššiiddikšunbálvalusaid bokte sáhtát dárkkistit iežat persovnnalaš áššehasdieduid, mat leat vurkejuvvon Mela registariidda. Sáhtát maiddáid fidnet árvvoštallama iežat dálá Mela-dorvvus. Árvvoštallan muitala, man ollu oáččut beaiveruđa dahje ealáhaga, jos buohccát dahje bártidat. Jos don leat lahka luohpandoarjjaagi, de sáhtát geahččat iežat vejolaš luohpandoarjaga meari. Dasa lassin sáhtát geahččat boahhtevaš boarisvuodaealáhaga meari.

Sáhtát bivdit árvvoštallama maiddáid Mela-áššealbmás dahje Melas.

Mela-dorvui gullet

Bargoealáhagat (MYEL)

Bargoealáhagat dorvvastit birgenlági boarisvuoda, bargonávccahisvuoda, bargguhisvuoda ja oasseáigásaš barggu áigge sihke bearašfuolaheadji jápmima maŋŋá. MYEL-ealáhagat miedihuvvojit seamma ákkaiguin go earáge fitnodatolbmuid ja bálkáváldiid bargoealáhagat.

Bárte- ja ámmátdávduhtadusat (MATA)

Bargobárteit ja ámmátdávduhtadusat buhttejuvvojit eanadoallofitnodatolbmuid bárteoadjolága mielde. Bargobárteodjui sáhtá laktit eaktodáhtolaš astoáiggi bárteoaju.

Mela-buohcanbeaiveruhta

Go eanadoallofitnodatolmmoš buohccá, de Mela máksá beaiveruđa buohcoaju iešvástidanáiggi.

Luohpandoarjja (LUTU)

Luohpandoarjja máksojuvvo vuorasmuvvan eanadoalliide ja boazodoalliide, gea luhpet eanadoalus ja boazodoalus.

Joavkoheaggoadjobuhtadusat (RHV)

MYEL-oajuhuvvoma jápmima maŋŋá oapmahaččat ožžot buhtadusa eanadoallofitnodatolbmuid joavkoheaggaoajus.

Luopmosadjásašbálvalusat

Lágasmearriduvvon MYEL-oaju vuollai gullelaš eanadoallofitnodatolbmot sáhttet oažžut luopmosadjásačča iežaset dálui. Luopmosadjásašbálvalusaid fáallet gielddaid hábmen iehčanas báikkálašovttadagat.

Bargodorvvolašvuhta

Eanadoallofitnodatolbmot láidestuvvojit dustet barggusteaset bárteit ja ámmátdávduhtadusat ja ovddidit iežaset bargoburesbirgejumi.

Lassedieđut ealahatáššiin www.mela.fi > Eläketurva

Eanadoallofitnodatolbmuid ealahatlagádus **Mela**
Revontulentie 6, 02100 Espoo
tel. 020 630 0500